

2 Yüzde üç ücret artış
Temizlik sektörü

3 Unia'dan göçmenlere
destek Angela Taveres
ile röportaj

4 İnşaat işçileri grev dedi
Kasım ayında gösteriler

Nr. 6 | Ekim 2022 | türkçe

«Work» Gazetesinin eki olarak yayınlanır | Redaksiyon T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Çalışma gruplarının sempozyumu

Çalışma grupları politik haklar hemen şimdi dedi

24 Eylül Cumartesi günü düzenlenen sempozyumda İsviçre'de demokrasi ve vatandaşlık hakları tartışıldı.

Medeni hakların genişletilmesi, pasaport ayrımı gözetmeksizin insanların demokrasiye katılımı, ayrımcılıkla mücadele: Unia'nın 24 Eylül Cumartesi günü düzenlediği çalışma gruplarının sempozyumunda bu konular ele alındı. Sempozyuma katılan yaklaşık yüz katılımcı siyasi hakların güçlendirilmesi için çağrıda bulundu.

Marie Saulnier Bloch ve Hilmi Gashi

Göçmenlerin aldıkları yardımlardan daha fazla sosyal sigorta primi ödediklerini çok iyi biliyoruz. Göçmenlerin, siyasi kararlar dışında, ekonomik, kültürel, sosyal ve toplumsal başarıda önemli bir rol oynadığını biliyoruz. İsviçre'de göçmenlerin hakları ciddi bir şekilde kısıtlanıyor. Ve yasalar giderek daha da kısıtlayıcı oluyor. Göçmenler küçük suçlar nedeniyle sınır dışı edilebilmekte. Zor durumda olduğu için sosyal yardım almak zorunda kalan, C-oturumu olan bir kişinin oturumu alt kategoriyeye düşürülebilmekte. İş yasaları, sosyal sigorta, ceza hukuku, iklimi koruma gibi yasalar için oylama yapıldığında, bu yasalar onların yaşamlarını bir etkilemesine rağmen kendilerine sorulmamakta ve söz sahibi olmalarına izin verilmemektedir. Bunun son örneğini sempozyumdan bir gün sonra yapılan kadınların emeklilik yaşının yükseltilmesinde yaşadık. Yapılan bu oylama ülkedeki herkesi

etkilemesine rağmen, İsviçre'de yaşayan, ancak İsviçre pasaportu olmayan, dörtte birinin buna evet ya da hayır demesine izin verilmedi. Bundan 51 yıl önce bu uygulamaya kadınlarda maruz kaldılar. Onların da oy kullanmasına izin verilmedi. Göçmenlerin haklarının kısıtlanması demokrasiye zarar verir. Ayrıca, göçmenler ortalama olarak çok daha düşük ücret ve emekli maaşlarıyla yaşıyorlar. İlk kez Unia çalışma grupları (göçmen, gençlik, kadınlar ve emekliler) ortak bir karar alarak güçlü ve dayanışmacı bir mesaj verdiler.

Harekete geçiren sözler, güçlü bir karar

Başkanımız Vania Alleva yaptığı sunuş konuşmasında, tüm sektörlerde çalışan İsviçre pasaportu olmayan üyelerimizin sendikamızda temsil yettinin ne kadar önemli olduğunu açıkça ortaya koydu. AHV21'e karşı yürütülen kampanyada zafere sadece birkaç

oy uzaktık: Eğer bu oylamadan etkilenenlerin hepsi, burada ikamet edenlerin hepsi oy kullanabilseydi ne olurdu? Konuşmacılar, çok yönlü ayrımcılık, vatandaşlık ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin itici gücü olarak göç gibi konuların altını çizdi. Daha sonra atölye çalışmalarında bu konular detaylı tartışıldı.

Eşitlik için alınan kararlar

Atölye çalışmalarında ve genel kurulda yapılan tartışmaların ardından katılımcılar eşitlik yönünde somut adımlar atılması için çağrıda bulunan bir kararı kabul ettiler:

- İsviçre'de doğan nesil için vatandaşlığa kabul hakkı.
- 5 yıllık ikamet sonrası, bürokratik ve mali engeller olmaksızın vatandaşlığa geçme hakkı.

- İsviçre'de ikamet eden herkes için belediye ve kantonal düzeyde seçme ve seçilme hakkı.

Vatandaşlık bir ayrıcalık olmamalıdır

Siyasi karar alma süreçlerine katılım, tanınması gereken temel bir hak. Vatandaşlık bir hak, ayrıcalık değildir. Unia sendikası İsviçre'deki en büyük göçmen örgütüdür ve İsviçre pasaportu olmayan üyeleri için - siyasi düzeyde, iş dünyasında ve toplumda - eşit fırsatlar, katılım hakları ve ikamet güvencesi için mücadele etmektedir.

Unia çalışma grupları, giderek muhafazakârlaşan ve gerileşen sağcı burjuva siyasetine karşı, gerçek eşitliğin sağlanması için bir karar aldı.

Biz sadece birlikte güçlüyüz!

Başyazı

Sevgili arkadaşlar

Artık hepimiz biliyoruz: Sağlık sigortası primleri ortalama %6,6 oranında artacak. Elektrik fiyatları da artacak, elektrik faturalarında büyük artışlar bekleniyor, bu aynı zamanda birçok alanda daha fazla fiyat artışına da yol açabilecek. Enflasyon ise %3,5 seviyesinde. Birçok çalışan, özellikle de düşük ücretle çalışanlar, giderlerini nasıl karşılayabilecekleri konusunda çok endişeliler. Artan maliyetleri hafifletmek için önlemler alınmalı ve ücretlere acilen zam yapılmalıdır!

Birçok kişi, parasının yetmemesi durumunda en azından sosyal yardım için başvurabileceğini düşünüyor. Bu kısmen doğru: İsviçre pasaportu olmayan kişiler, sosyal yardıma muhtaç olmaları durumunda, bazı koşullarda, oturma izinlerini kaybetme riskiyle karşı karşıya kalıyorlar. Bu durum birçok göçmeni borç tuzağına sürüklüyor. Çünkü oturma izinlerini kaybetmekten korkuyorlar ve bu nedenle sosyal yardıma başvurmak yerine tanıdıklarından borç ve şüpheli finans kuruluşlarından, yüksek faizle kredi alıyorlar. Bu, böyle devam edemez, buna bir çözüm bulmak şart: Yoksulluk bir suç değildir!

Ve böylesine zor bir dönemde, 25.9.22 tarihinde bir oylama yapıldı: % 50,6'lık bir kesim kadınların emeklilik yaşının yükseltilmesine evet dedi, böylece kadınların sırtından bir AHV/AVS reformu çok az bir oy farkıyla kabul edildi: Batı İsviçre, Tessin ve kadınların çoğunluğu açıkça «hayır» dediler. Şimdi ise, pansiyon kasa revize edilecek. Bu revizyonda kadınlar, yarı zamanlı çalışanlar ve düşük gelirli işçiler ve düşük emekli maaşı alanlar için iyi çözümler üretmek zorundayız.

Daha iyi ücret ve daha iyi emekli maaşı için verdiğimiz mücadelemiz devam ediyor!

Montaña Martín

Kısa haberler

Novartis istişare sürecini sadece göstermelik bir uygulama olarak yürütmek istiyor

Novartis 2021 yılında net kârını üçe katlayarak 24 milyar CHF'ye yükseltti. Artan kârın bir kısmı Roche'un hisseleri geri satın almasıyla açıklanmaktadır. Bu ek kazançlar olmasa bile, grup milyarlarca kar ediyor. Novartis, kârını daha da artırmak için İsviçre'de 1400'den fazla kişiyi işten çıkarmak istiyor. Bununla birlikte, bu yıl çalışanlarının sırtından 1,5 milyar frank daha tasarruf etmek istediğini açıkladı. Bunu ilaç ve onkoloji bölümlerini birleştirerek yapmak istiyor. Dünya genelinde yaklaşık 8000 kişi işten çıkarılacak. Sendikalar, işten çıkarmalara karşı alternatifler geliştirmek için gerçek bir danışma süreci çağrısında bulunuyor.

Gastronomide asgari ücretler 188 franka kadar artıyor

Gastromi sektöründe 2023 yılı için asgari ücretler belli oldu. Unia, enflasyonun yüksek olmasını dikkate alarak, çok önemli bir başarıya imza atarak asgari ücretlerde tam enflasyon telafisini sağladı. Buna ek olarak, asgari ücretler reel olarak 40 franka kadar artırılabilecek. Yeni asgari ücretler 1 Ocak 2023 tarihinde yürürlüğe girecek ve tüm İsviçre'de geçerli olacaktır (istisna: kanton asgari ücretlerinin daha yüksek olduğu yerler). Böylece gastronomie sektörü, olağanüstü yüksek enflasyon karşısında önemli bir adım atarak, sinyal gönderiyor. Özellikle ücretlerin düşük olduğu sektörlerde, çalışanların ay sonunda ücret kaybına uğramaması için, enflasyonun tam olarak telafi edilmesi için ücret zammı zorunludur.

Bakım göçünü durdurun - hemen şimdi acil önlemler alın!

Yaklaşık bir yıl önce İsviçre halkı bakım girişimini büyük bir çoğunlukla kabul ederek, iyi bir bakımın sağlanmasını istiyorlardı. Bakım girişiminin benimsenmesine rağmen, her ay 300'den fazla hemşire mesleği bırakmakta. Konfederasyon ve kantonlar birbirlerini suçlarken, sağlık sistemindeki bacaklar krizi daha da büyüyor: Uzun süreli bakım alanında, yaşlılık ve uzun süreli bakım ihtiyacı 2040 yılına kadar yüzde 56 oranında artacaktır. İhtiyaç duyulan bakımı sağlamak için daha fazla personele ihtiyaç duyulmaktadır. Hastanelerdeki durum da kötü: Personal bulunamayan işler ve kapalı yataklar hastanedeki yaşamın bir parçası. Bakıcılar bir kampanya ile taleplerinin hayata geçirilmesi için baskı yapmak istiyorlar. Sendikalar, politikacıların hemen şimdi uygun acil önlemlerle işten çıkarmaları durdurmasını talep ediyorlar.

Uluslararası İnşaat ve Ahşap İşçilerinin beş yıllık stratejisi ve planı

5. Uluslararası İnşaat ve Ahşap İşçilerinin Kongresi 4-7 Ekim 2022 tarihleri arasında İspanya'nın Madrid kentinde yapıldı. Kongrede birçok konu tartışıldı ve uluslararası sendikaların önümüzdeki beş yıl için yeni stratejik planı sunuldu. «Hiç kimse geride bırakılmamalıdır» ilkesine dayanan planda beş stratejik çalışma alanı belirlendi: 1) iklim adaleti için mücadele; 2) sendikaların güçlendirilmesi; 3) işçilerin güvenliğinin ve sağlığının garanti edilmesi; 4) işçi haklarının uluslararası düzeyde güçlendirilmesi; ve 5) iş için adil bir gelecek.

Müzakereler devam ediyor

Sonbaharda inşaat sektöründe ücret görüşmeleri

İnşaat işçileri haklarını korumak için eyleme hazırlanıyorlar.

Sendikal mücadele açısından sıcak bir sonbahar olacak: Çeşitli sektörlerde ücret artışları için müzakereler devam ediyor. Ana inşaat sektörü ulusal sözleşmesi (LMV) nin inşaat işçilerine daha fazla hak sağlayacak şekilde yenilenmesi için harekete geçildi.

Hilmi Gashi

Enflasyon şu anda yüzde 3,5 seviyesinde. Enerji fiyatlarına zam geldi, sağlık sigortası primlerinde de büyük bir artış olacak. Artan maliyetler özellikle düşük ücretli çalışanların yaşamını çok olumsuz etkiliyor. Birçoğunun hiçbir mali dayanağı yok ve masrafları nasıl karşılayacakları konusunda çok kaygılılar. Şirketlerin ekonomik durumları hala çok iyi, gerçek ücret artışları mümkün ve şart. Bu nedenle sendikalar yüzde 4 ile 5 oranında genel ücret artışı talep ediyorlar. Bu artış yalnızca enflasyonu telafi etmek için değil, emekçilerin yaşamları için de şart.

«Sonuna kadar savaşmaya hazırım!»

Ana İnşaat Sektörü Ulusal Sözleşmesi, İsviçre'deki en önemli toplu sözleşmelerden biri ve 80 000 inşaat işçisinin çalışma koşullarını ve ücretlerini düzenlemektedir. Planlanan 7 müzakere turunun 5'nin bitmesine rağmen bir anlaşmaya varılması çok uzak gözüküyor. İnşaat sektöründe yıllardır büyük bir patlama yaşanıyor, işçiler

üzerindeki baskı giderek artıyor ve inşaat işçileri daha fazla sağlık koruması, herkes için adil ücret artışı ve ödenmeyen iş yolu süresine son verilmesini talep ediyorlar. Peki ya inşaat patronları? Onlar ise tam tersini istiyorlar. Planlanmamış çalışma saatleri ve çağrı üzerine çalışma, daha uzun çalışma günleri ve daha birçok kötüleşme. İnşaat işçileri hakları için ve inşaat patronlarının radikal fikirlerine karşı mücadele ediyorlar. İnşaat işçisi Xhafer Sejdiu gösterisi sırasında «20 Minuten» verdiği röportajda düşüncelerini çok açık bir şekilde dile getirdi: «Sonuna kadar mücadeleye hazırız!»

İnşaatçı İşverenler Federasyonu şu ana kadar uzlaşmaz tutumunu hala sürdürüyor. İşçiler mücadeleye hazırlanıyor. Şu anda İsviçre genelindeki şantiyelerde grev oylaması devam ediyor. İlk protesto günleri planlandı. Eğer inşaat patronları bugüne kadar aldıkları sinyalleri duymak istemezlerse, İsviçre'yi gerçekten kimin inşa ettiği kendilerine hatırlatılacaktır.

Temizlik emekçileri

Temizlik sektöründe yüzde üç daha fazla ücret

Her şey pahalıyor. Enflasyonu alışveriş yaparken, elektrik parası öderken, benzin doldururken açıkça hissediyoruz. Sağlık sigortası primleri 2023 yılında daha da artacak. Bu nedenle enflasyonun telafisi için ücret artışları zorunludur.

Emine Sariaslan

Unia, ücret farkı araştırması, en büyük İsviçre şirketlerinde ücret eşitsizliğinin arttığını gösteriyor. Ortalama olarak, yöneticiler 2021'de aynı şirkette en düşük ücrete sahip çalışanlardan 141 kat daha fazla kazandılar. 2020'de bu fark 136 kat daha fazlaydı. Ayrıca şirketler, hissedarlarına toplam 42 milyar frank temettü dağıttılar. Ayrıca, hisse geri alımlarına 40 milyar harcadı - 2020'den yüzde 56 daha fazlaydı.

Genel olarak ekonomide ücret eşitsizliği artıyor

Eşitsizlik sadece en büyük şirketlerde değil, tüm İsviçre'de artıyor. En düşük ücretlerin yüzde 10'u 2016 ile 2020 arasında neredeyse durakladı, üst düzey yönetici ücretleri ise yüzde 12 arttı. Çalışanlar daha üretken olsada, ortalama ücretler de neredeyse hiç artış olmadı. Enflasyon hesaba katılırsa, ortalama ücretler bile durağanlaştı - bu nedenle çalışanların satın alma gücünde yıllardır artış olmadı.

Enflasyonun sonuçlarına karşı genel ücret artışları şart

Bu yıl ücretlerde artış olmazsa, artan enflasyon ve sağlık sigortası primlerinde beklenen artış nedeniyle özellikle düşük ve orta gelirli çalışanların cebindeki para ve satın alma gücü dahada azalacak. En büyük İsviçre şirketlerinde ve bir bütün olarak eko-

nomide artan ücret eşitsizliğini azaltmak için genel ücret artışları gereklidir. Korona krizinden sonra yaşanan güçlü ekonomik toparlanmanın ardından şirketler, sadece hissedarlarına karşı sorumluluklarını değil, sosyal sorumluluklarını da yerine getirmelidirler.

Temizlik sektöründe mücadele ettiler, ücret artışını sağladılar.

AHV 21 ve SNB girişimi oylama sonuçları

Kadınların emekli yaşı, eşit ücret uygulamasının hayata geçirilmesi

25 Eylül'de yapılan referandumda, kadınların emekli yaşının yükseltilmesi çok az bir farkla, yüzde 50.6 ve katma değer vergisinin artırılması yüzde 55.1 oyla kabul edildi. İsviçre'de emeklilik sistemi önemli bir sosyal sorun olmaya devam etmektedir. AHV'nin revizyonu atılan ilk adımdı. Bunu mesleki emeklilik reformunun revizyonu takip edecek. Kadın ve erkek arasındaki eşitsizlik en büyük bir sorun olmaya devam ediyor.

Osman Osmani

Emeklilik yaşının yükseltilmesi kadınlara yapılan büyük bir saldırıdır. Erkeklerden çok daha düşük maaş ve emekli aylığı almaya devam etseler de, artık bir yıl daha fazla çalışmak zorunda kalacaklar. Unia, eşit ücretin hemen sağlanmasını talep etmektedir. Ayrıca, çok düşük olan emekli maaşlarının da artırılması şarttır.

AHV/AVS 21 kabul edildi, şimdi ne olacak?

25 Eylül 2022 tarihinde yapılan oylamanın sonucu yapılacak olan değişikliklerin 1 Ocak 2024 tarihinde yürürlüğe girmesi bekleniyor. O zamana kadar, mevcut olan yasa geçerli olacak, kadınlar 64 yaşında emekli olmaya devam edecek.

Merkez Bankası'nın milyarlarca frank kârı emekli maaşlarını güçlendirecek

İsviçre Merkez Bankası (SNB) milyarlarca dolar kâr ediyor. Bu para halka geri dönmelidir. Sendikaların SNB girişimi, kârın bir kısmının emekli sandığına AHV'ye aktarılmasını istiyor. Bu şekilde en önemli sosyal sigortamız güçlendirilecek ve emekli maaşlarının azalması önlenecektir.

Milyarlar adil bir şekilde dağıtılmalıdır

Merkez Bankası'nın negatif faiz politikası emeklilik fonları üzerinde büyük bir baskı oluşturmakta. Emekli maaşları dramatik bir şekilde düşmekte, bir çok emeklinin ya-

şamı için yeterli değil. Bu nedenle AHV'nin negatif faiz oranlarından elde edilen gelirler ve SNB'nin karlarıyla güçlendirilmesi gerekmektedir. SNB'nin milyarlarca dolarlık kârını Zürih'teki Börsenstrasse'de bulunan kasasında istiflemesine izin verilmemelidir. Bu uygulamadan herkes fayda-

lanacaktır. Federal Konsey ve Parlamento emeklilik yaşını hızla yükseltmek ve emekli maaşlarını düşürmek istiyor. AHV'de kesinti yapmak yerine, SNB girişimi ile AHV'nin mali durumu güçlendirilmeli ve öngörülen kesintiler durdurulmalıdır.

«Yoksulluk Suç Değildir»

Yoksullukla mücadele edin, yoksullarla değil!

21 Eylül'de Ulusal Parlamento'nun çoğunluğu, Ulusal Meclis Üyesi Samira Marti'nin «Yoksulluk suç değildir» başlıklı parlamento girişiminin kabul edilmesini yönünde oy kullandı. Girişim, yoksulluktan etkilenen göçmenlerin yasal durumlarını iyileştirmeyi amaçlamaktadır.

Marília Mendes

Yoksulluk herkesi etkileyebilir. Acil bir durumda, İsviçre Anayasası yardım alma hakkını güvence altına almaktadır. Ancak göçmenler bu haktan yararlanmak için sosyal yardım başvurusunda bulunurlarsa ikamet haklarını kaybedebiliyorlar.

Bir Vaka

İltica ve Yabancılar Hukuku Gözlemevi (SBAA) tarafından belirlenen «Sophie» vakasında olduğu gibi. «Sophie» 1984 yılında bir AB/EFTA ülkesinden İsviçre'ye giriş yapmış. Kendisine oturma izni ve daha sonra da yerleşme izni verilmiş. Bir hastalık nedeniyle malulen emeklilik maaşı (IV) alana kadar birkaç yıl boyunca bir işte çalışmış. Daha sonra IV talebi reddedilince, sosyal yardım almaktan başka çaresi kalmamış. Bu nedenle göçmenlik bürosu «Sophie» yi göçmenlik yasası kapsamında tedbirler almakla tehdit etti.

Parlamente girişim ve ittifak

Samira Marti'nin Parlamento girişimiyle birlikte, «Sophie» gibi insanların artık korkacak bir şeyleri olmamalı. Girişim, 10 yıldan fazla İsviçre'de bulunan göçmenlerin, sosyal yardıma kasten neden olmadıkları veya kasten sosyal yardım almayı sürdürmedikleri sürece, sosyal yardım nedeniyle oturma izinlerini kay-

Henüz açık mektubu izalamadıysanız, bu linke tıklayarak (<https://poverty-is-not-a-crime.ch/de/>) imzalayabilirsiniz ve arkadaşlarınıza, tanıdıklarınıza göndererek, daha çok kişinin imzalamasına katkıda bulunabilirsiniz.

- Samira Marti'nin video çağrısı içeren Facebook gönderisi
- Facebook gönderisi (Fransızca): <https://bit.ly/3e5wfy5>
- Instagram gönderisi (Almanca): <https://bit.ly/3RJwRH8>
- Instagram gönderisi (Fransızca): <https://bit.ly/3SIi8NV>

Röportaj

Yasanın doğru uygulanması hakkı

Unia, iş ve sosyal güvenlik hukuku konusunda danışmanlık hizmeti vermenin yanı sıra, üyelerine göç hukuku alanındaki sorunlarında da destek olmaktadır. Bu birçok üye için önemlidir. Valais kantonunda göçmenlik makamlarıyla sık sık sorunlar yaşanmaktadır. Horizonte bu konuyu Unia sekreteri Ângela Tavares ile görüştü.

Angela, yabancı üyeler size hangi sorularla geliyor?

Pek çok göçmen, yetkililer karşısında kendilerini güçsüz hissettikleri için desteğimize ihtiyaç duymaktadır. Göçle ilgili konularda belediyeler onlar için ilk başvurdukları kurum. Belediyeler yardım etmek yerine işleri zorlaştırma eğilimindedir. Örneğin, Avrupa Birliği vatandaşlarının Kişilerin Serbest Dolaşımı Anlaşması (KSDA) kapsamında izin başvurusunda bulunmak için sadece bir kimlik belgesi ve iş sözleşmesi göstermeleri yeterliydi. Bu uzun süre böyle devam etti. Şimdi ise Valais Göçmenlik Bürosu sosyal yardım kaydı, sabıka kaydı, borç tahsilat kaydı talep ediyor. Bu KSDA ile uyumlu değildir. Ancak insanlar haklarını aramaktan korkuyorlar. Onlarla birlikte belediyeye gidiyoruz ya da kurumları arıyoruz. Unia yabancıların haklarına saygı gösterilmesini sağlamak için çalışmaktadır.

Elinizdeki vakalar sadece bunlar mı?

Hayır. Sürekli gündemde olan bir sorun da aile birleşiminde yaşanan güçlüklerdir. Göçmen bürosu tekrar tekrar aynı yanlış kararı veriyor. Daha önce benzer davaları kazanmış olmamıza rağmen, bunlardan ders almıyorlar. Ve L oturum izninde yaşanan sorunlar. Yukarı Valais'de, 10, 15 yıldır L oturum iznine sahip olan birçok insan var. Bu işçiler güvenli bir evde oturmak, bir araba satın alabilmek vs. istiyorlar. Ancak L izni ile «normal» bir hayat daha zor.

Eylül ayında Göçmen Bürosuna erişim kısıtlandı.

Neden?

Çok fazla bekleyen dava var. Yıllardır, göçmenlerin başvurdukları izin için aylarca beklemek zorunda kaldıklarını gözlemliyoruz. Genellikle L izninin süresi dolduktan sonra veriliyor. Bu durum, örneğin bir daire kiralamak veya banka hesabı açmak istediklerinde birçok zorluğu beraberinde getiriyor. Yetkililer izinlerin verilmesini takip edemiyorlar. Yine de, olumlu beni şartları bir gelişme oldu. Sorun fark edilmiş ve önlemler alınmış gibi görünüyor. Herhangi bir şeyin değişip değişmeyeceği kesin değil. Üyeler hala oturma izinlerini beklediklerini bildirdiler.

Peki neden bu kadar çok bekleyen dava vardı?

Süreçler eskisinden çok daha karmaşık. Çok sayıda belge talep edildiğinde, dosyalar eksik olduğu iddiasıyla geri gönderildiğinde vs. her şey yavaşladı. Çoğu zaman prosedürün yasal bir dayanağı yok: zaman zaman hukukla çelişen kararlar alınmakta. Göçmenler de yetkililer de gereksiz yere çok çaba sarf etmek zorunda kalıyorlar. Unia, göçmenlerin haklarının güvence altına alınması için yasaların ve uluslararası anlaşmaların doğru bir şekilde uygulanmasını talep etmektedir. Göçmenler kendilerine insanca davranan kurumlar istiyorlar – ve bu her türlü kamu hizmetinin temeli olmalıdır.

Bu durumdan etkilenenlere ne tavsiye edersiniz?

Eğer bir şeylerin yanlış gittiğini düşünüyorsanız bizimle irtibata geçmelidirler. Ya doğrudan yardım edebiliriz ya da onlara nereden yardım alabileceklerini söyleyebiliriz. Bazen bizim bir telefon etmemiz durumu çözmek için yeterli olabiliyor. Göçmenlerin hakları konusunda kendilerini bilgilendirmeleri önemlidir. Ve önemli diğer bir konu: Resmi bir mektubu veya diğer resmi iletişim biçimlerinin ciddiye alınması. Mutlaka verilen zamana uyun. Bu olmadan haklarınız konusunda ısrarcı olamazsınız.

Marília Mendes

Sorular & cevaplar

İş kazası: Hasarı kendim mi ödemek zorundayım
Birkaç yıl boyunca bir nakliye şirketinde şoför olarak çalıştım. On iki ay önce bir kazaya sebep oldum. Patronum bana yazılı olarak, miktar belli olur olmaz hasarın bir kısmını ödemem gerektiğini belirtti. Şimdi de bana çıkış verildi. İşten çıkarıldığım süre boyunca normal maaşım ödenmeye devam etti. Birkaç gün önce, kazadan kaynaklanan hasarın 1500 franklık kısmını ödememi isteyen bir mektup aldım. Bunu ödemek zorunda mıyım?

Regula Dick: Hayır. Federal Yüksek Mahkeme'nin içtihadına göre, işveren alacağını en geç son maaş ödemesi yapıldığında maaştan kesmeli veya en azından alacağın geri alınmasına ilişkin bir çekince koymalıdır. Bunu yapmazsa, iyi niyetle işverenin hak talebinden feragat ettiği varsayılabilir.

(Work, 2.9.22)

Yan iş: Gençler için nelere izin veriliyor?

14 yaşındaki oğlum pahalı bir oyun konsolu almak istiyor. Bunun için parayı kendisi biriktirmek istiyor. Her sabah okul başlamadan önce bisikletiyle gazete dağıtarak bunu başarmak istiyor. Kendisine bir hedef koymasının ve iş dünyasında ilk deneyimini kazanmasının başlı başına iyi olduğunu düşünüyorum. Ama oğlum 14 yaşında olduğu için buna yasal olarak izin verilir mi emin değilim. Bu konudaki yasal düzenleme nasıl?

Regula Dick: Oğlunuzun durumunda, gençlerin korunmasına ilişkin düzenlemeleri içeren İş Kanunu geçerlidir. İş Kanunu'na göre, gençler 15 yaşından önce çalıştırılmazlar. Bununla birlikte, istisnalar da vardır: 13 yaşından itibaren ergenler hafif işlerde çalışabilirler. Bu, küçük ayak işleri, tatil işleri veya deneme stajları anlamına gelir. Bu işler genç kişinin sağlığına, güvenliğine veya kişisel ya da eğitimsel gelişimine zarar vermemelidir. Okul sürecinde çalışma günde 3 saati ve haftada 9 saati geçemez. Okul tatillerinde, tatil süresinin yarısı kadar ve günde en fazla 8 saat ve haftada 40 saat çalışmasına izin verilir. Gençlerin sadece sabah saat 6.00 ile akşam saat 18.00 arasında çalışmasına izin verilmektedir. Muhtemelen, sizin oğlunuzun çalışmasında, yasa da izin verilen haftalık çalışma saatleri de aşılabacaktır. Bu nedenle, oğlunuz ekstra para kazanmak için başka bir yol aramalıdır. Haftalık çim biçme, bebek bakıcılığı ve hatta örneğin Cumartesi sabahları gazete dağıtmak gibi işler olabilir.

(Work, 2.9.22)

Annelik: Çalışma süresi azaltılabilir miyim?

İlk çocuğumun doğumundan sonra çalışma süresi yüzde 100'den yüzde 80'e düşürdüm. Şimdi yeniden anne oldum ve şefimden çalışma süresi yüzde 60'a indirmesini istedim. Ancak şimdi bana bunun iş organizesi nedeninden dolayı mümkün olmadığını söyledi. Doğum izninden sonra, daha önce kararlaştırılan çalışma süresine göre işe geri dönmem gerekiyor. Bunu yapmaya hazır olmasaydım, iş sözleşmem, belirlenen çıkış süresine tabi kalarak feshedilecekti. Doğum izninden sonra yüzde 80 çalışmayı kabul etmediğim için işveren beni işten çıkarabilir mi?

Marina Wyss: Evet. Çalışma süresini azaltma hakkı yoktur. Eğer çalışma süresi sözleşmede belirtilenden farklı bir şekilde belirlenecekse, bu bir sözleşme değişikliği demektir. Bu durumda her iki tarafın da yapılacak değişikliği kabul etmesi gerekir. Ancak sizin durumunuzda, annelik nedeniyle işten çıkarılmaya karşı korumaya ilişkin hükümler de geçerlidir. Bu, hamileliğinizin başlangıcı ile çocuğunuzun doğumundan sonraki 16 hafta arasında işten çıkarılmayacağınız anlamına gelir. Buna rağmen yine de işten çıkarılırsanız, işten çıkarma geçersiz ve hükümsüz sayılır. Bu, işten çıkarılmaya karşı geçici koruma olarak adlandırılır. Ve bu, işvereninizin bu noktada işinize son vermesine izin verilmediği anlamına gelir. Genel olarak, hamilelik ve annelikle bağlantılı olarak işten çıkarılmanız durumunda Unia'dan hukuki tavsiye almanızı tavsiye ederim, çünkü böyle bir işten çıkarma aynı zamanda istismar edici olabilir. Ancak sizin durumunuzda, ilk bakışta yasayı istismar eden bir işten çıkarma için herhangi bir kanıt göremiyorum: başta da belirttiğim gibi, çalışma sürenizin azaltılması için yasal bir hakkınız yoktur.

(Work, 16.9.22)

İnşaat işçileri GREV kararı aldı: Haklarını korumak ve ücret zammı için mücadeleye devam dediler. İnşaat işçileri ile dayanışalım.

İnşaat işçileri Grev dedi

İnşaat şantiyelerinde grev oylaması. Sağlık ve özel yaşamın korunması için nasıl bir mücadele yolu seçilmesi gerektiği inşaat işçileri ile tartışıldı ve oylama yapıldı. İnşaat işçileri protesto günleri için İsviçre genelinde eylemlere hazırlanıyorlar.

Emine Sarıslan

20 000'den fazla inşaat işçisi ülke çapında yapılan büyük bir oylamada grev eylemi lehinde oy kullandılar. Çünkü İnşaat İşverenleri Federasyonu, süresi dolan Ulusal Ana İnşaat sektörü sözleşmesi (LMV) ile ilgili yapılan müzakerelerde işçi haklarına doğrudan saldırıyorlar. Özellikle inşaat patronları, çalışma saatlerine ilişkin mevcut hükümlerin kaldırılmasını ve böylece gelecekte 12 saatlik iş günü ve 58 saatlik çalışma haftasının yaygınlaşmasını istiyorlar. İnşaat patronları bunu yaparken sadece inşaat işçilerinin sağlığını tehlikeye atmakla kalmıyor, aynı zamanda özel hayatlarına da müdahale ediyorlar. Özellikle yaşlı inşaat işçilerine saldırıyorlar. Yıllardır inşaat da çalışan işçileri, yaşlandıkları için daha düşük ücrette çalıştırmak ve daha hızlı bir şekilde işten çıkarmak istiyorlar. İnşaat işçileri buna mücadele etmeyecekler ve ülke çapında protesto günleri çağrısında bulunuyorlar. İnşaat işçileri, inşaat patronlarının radikal taleplerinden vazgeçerek bir anlaşmanın önünü açacaklarını umuyorlar.

Oylamanın sonuçları

İsviçre'nin tüm bölgelerinde 20 000'den fazla inşaat işçisinin katıldığı oylamanın sonucu netleşti: İşçilerin Yüzde 92'den fazlası grev eyleminden yana oy kullandılar. İnşaat işçilerinin grev kararı alması anlaşılabilir bir durum. İnşaat ustalarının talep ettiği gibi, çalışma sürelerine ilişkin mevcut düzenlemelerin kaldırılması inşaat işçileri için ölümcül olacaktır: Gelecekte patronlar kısa sürede işin yapıp yapılmayacağını, ne zaman ve ne kadar süreyle yapılacağını emredebilecek; çalışma süresi planlanamaz hale gelecek ve çağrı üzerine çalışma kural haline gelecektir. Sıcaklığın en yüksek olduğu yaz aylarında, inşaat işçileri şantiyede daha da uzun günler çalışmak zorunda kalma tehdidiyle karşı karşıya kalmaktadırlar. İnşaat patronları günde 12 saate ve haftada 58 saate varan çalışma süresini ve iş yolu sürelerini normal hale getirmeye çalışıyor. Sonuç olarak, inşaat işçilerinin sağlığı daha fazla zarar görecektir ve düzenli bir aile ya da sosyal yaşantıları neredeyse imkansız hale gelecektir. İnşaat ustalarının radikal talepleri İş Kanunu ile bile çelişmektedir.

Patronlar inşaat işçilerinin ihtiyaçlarını görmezden geliyorlar

Enflasyon karşısında inşaat işçileri gerçek bir ücret artışı talep ediyorlar. Ancak inşaat patronları bu talebi, çalışma süresine ilişkin mevcut hükümlerin kaldırılmasına bağlı olarak kabul edeceklerini bildiriyorlar. «İnşaat işçilerinin, enflasyon nedeniyle zaten hakları olan bir kerelik ücret artışı için sağlıklarını ve özel hayatlarını satmalarını» istiyorlar. İnşaat işçileri bu dürümüş anlaşmayı kabul etmiyorlar!'' diyor Unia sendikasının inşaat bölümü sorumlusu Nico Lutz. Ayrıca inşaat işçileri ücretsiz işçiliğe son verilmesini talep ediyorlar. Bugün, şirketten şantiyeye günde 30 dakikaya varan seyahat süresi ödenmiyor - tahminen bu, yılda iki haftadan fazla ücretsiz çalışma süresi anlamına geliyor. Bu yasadışı. Yine de inşaat patronları bu konuda ısrarcı.

Akut kalifiye işçi açığı

Kötüleşen çalışma koşulları vasıflı işçi açığını daha da derinleştirmekte. İnşaat sektöründe her seviyede kalifiye işçi sıkıntısı yaşanmakta. Çırakların sayısı son on yılda yarı yarıya azaldı. Her iki duvar ustasından biri er ya da geç mesleği bırakıyor. Daha fazla kötüleşme, sektördeki bu göçü daha da şiddetlendirecektir. Buna ek olarak, inşaat yöneticisi açığı giderek artmaktadır ve önümüzdeki on yıl içinde ustabaşlarının

yarısı emekli olacaktır. İnşaat İşverenleri Federasyonu talepleriyle kalifiye işçi açığını önemli ölçüde artırıyor. Çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve iş ile aile yaşamının daha iyi uyumlu hale getirilmesi doğru reçete olacaktır, işçilerin haklarını gasp etmek değil.

Protesto günleri ve grev hazırlıkları

2500 inşaat işçisi, 17 Ekimde, Tesin kantonunda, Bellinoza şehrinde, işçi patronlarının baskılarını protesto etmek için bir araya geldiler. Gösteriler kasım ayında da devam edecek. 1 Kasım'da kuzeybatı İsviçre'de protesto günü düzenlenecek. Bölgeden gelen inşaat işçilerinin buluşma noktası Basel olacak. Fransızca konuşulan İsviçre'deki inşaat işçilerinin gösterileri de 7 ve 8 Kasım tarihlerinde bunu takip edecek. Protesto günleri beş noktada merkezli olmayan bir şekilde düzenlenecek. 11 Kasım'da Zürih'te bir protesto günü düzenlenecek. Bu gösteride Bern, Doğu ve Orta İsviçre ve Zürih'ten inşaat işçileri bir araya gelecekler. İnşaat işçileri, sabahın erken saatlerinde işlerini bırakarak şehir merkezlerinde buluşup, oradan da Zürih'e hareket edecekler.

İnşaat işçilerinin mücadelesini destekleyen herkes bu gösterilere destek verebilir. Bölgenizdeki Unia'dan gösterilerin tam saati ve yeri ile ilgili bilgi alabilirsiniz.

